

دستورالعمل اجرایی
مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر
(بازنگری دوم)

ماده ۱- هدف :

هدف از تدوین این دستورالعمل، تعیین و اعمال ضوابط و مقررات و شرایط تاسیس و بهره برداری مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر به شیوه صنعتی است.

ماده ۲- دامنه کاربرد :

این دستورالعمل درخصوص صدور موافقت اصولی، پروانه تاسیس و بهره برداری و نیز پروانه های بهداشتی مراکز (واحدهایی) که مبادرت به نگهداری و پرورش شتر به شیوه صنعتی می نمایند، کاربرد دارد.
تبصره- نگهداری و پرورش شتر در مناطق روستایی در قالب دامداری های روستایی و یا مشاغل خانگی، مشمول این دستورالعمل نمی شوند.

ماده ۳- مسئولیت اجراء :

تمامی اشخاص حقیقی و یا حقوقی که مبادرت به نگهداری و پرورش شتر به شیوه صنعتی می نمایند، موظف به اجرای مفاد این دستورالعمل می باشند.

ماده ۴- محل و موقعیت :

رعایت حریم بهداشتی از اماکن دامی و صنایع وابسته به دام، واحدهای صنعتی و مراکز خدماتی، جاده، راه آهن، فرودگاه و سکونتگاه ها برابر دستورالعمل های ابلاغی الزامی است.

ماده ۵- نحوه بهره برداری :

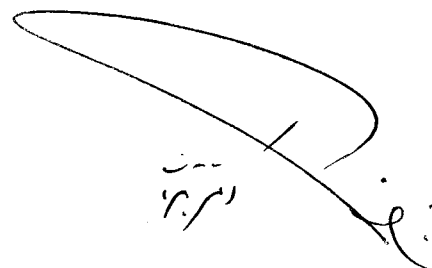
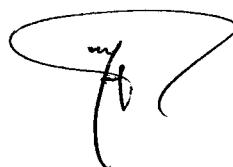
نگهداری و پرورش شتر به روش های زیر امکان پذیر می باشد :

۱-۵- نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)

۲-۵- نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)

تبصره ۱- نگهداری و پرورش شتر بصورت زنجیره ای امکان پذیر می باشد.

تبصره ۲- واحد زنجیره ای به واحدی اطلاق می شود که در آن کلیه مراحل تولید از تهیه و تبدیل مواد خام و اولیه خوراک تا عرضه محصول به بازار مصرف، صورت می گیرد.

دستورالعمل اجرایی

مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر (بازنگری دوم)

ماده ۶- شیوه های پرورشی:

نگهداری و پرورش شتر به شیوه های زیر امکان پذیر می باشد:

۶-۱- نگهداری و پرورش شتر به شیوه متمرکز (بسته)

۶-۲- نگهداری و پرورش شتر به شیوه نیمه متمرکز (نیمه بسته)

ماده ۷- ظرفیت:

۷-۱- حداقل ظرفیت نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری): ۲۰ نفر شتر ماده مولد و حداکثر ۵۰۰ نفر شتر ماده مولد در نظر گرفته می شود.

۷-۱- حداقل ظرفیت نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی): ۲۰ نفر شتر (در هر دوره پرورش) و حداکثر ۵۰۰ نفر شتر (در هر دوره پرورش)، در نظر گرفته می شود.

تبصره- حداقل و حداکثر ظرفیت نگهداری و پرورش شتر براساس سیاست های اجرایی برنامه ریزی تولید، بطور سالیانه از سوی معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ می شود.

ماده ۸- ترکیب گله:

ترکیب گله در مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)، براساس نگهداری و یا فروش نرهای ۱ تا ۴ ساله، بشرح جدول (۱) تعیین می شود.

جدول ۱: ترکیب گله در یک مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)

ترکیب گله (درصد)	ترکیب گله ۱ (درصد)	ترکیب گله ۲ (درصد)
شتر ماده مولد (اروانه)	۴۵	۵۰
شتر نر مولد (لوک)	۱	۱
شتر ماده ۱ تا ۴ ساله	۱۵	۱۹
شتر نر ۱ تا ۴ ساله	۱۵	-
بچه شتر ماده کمتر از یک سال	۱۲	۱۵
بچه شتر نر کمتر از یک سال	۱۲	۱۵
ترکیب گله ۱: در صورت نگهداری نرهای ۱ تا ۴ ساله		
ترکیب گله ۲: در صورت عدم نگهداری و فروش نرهای ۱ تا ۴ ساله		

دستورالعمل اجرایی

مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر (بازنگری دوم)

ماده ۹ - حداقل فضاهای مورد نیاز:

۹-۱- حداقل فضای مورد نیاز برای نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری) و تاسیسات مربوطه مطابق جدول (۲) محاسبه و در نظر گرفته می شود.

جدول ۲: حداقل فضای مورد نیاز مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)

مساحت مورد نیاز به ازاء هر نفر شتر (بر حسب متر مربع)				نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)	
نیمه متمرکز (نیمه بسته)		متمرکز (بسته)			
غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)	غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)		
۹	۶	۱۲	۶	شتر ماده مولد (اروانه)	تاسیسات اصلی
۹	۶	۱۲	۶	شتر نر مولد (لوک)	
۳	۲	۴	۲	بچه شتر ماده/نر کمتر از یک سال	
۶	۴	۸	۴	شتر ماده/نر یک تا چهار ساله	
۱/۵	۲	۱/۵	۲	شیردوشی/انتظار دوشش/نگهداری شیر	تاسیسات جانبی
-	۰/۵	-	۰/۵	زایشگاه	
-	۱	-	۱/۵	انبار خوراک	
-	۱/۵	-	۱/۵	اتاق کارگری/نگهبانی/اداری	
-	۰/۵	-	۰/۵	درمانگاه	
-	۰/۵	-	۰/۵	قرنطینه	
۲۸/۵	۲۴	۳۷/۵	۲۴/۵	جمع کل زیربنا (متر مربع)	

۹-۲- حداقل فضای مورد نیاز برای نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی) و تاسیسات مربوطه مطابق جدول (۳) محاسبه و در نظر گرفته می شود.

جدول ۳: حداقل فضای مورد نیاز مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)

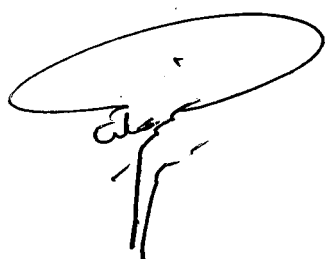
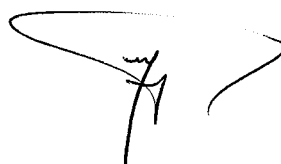
فضای مورد نیاز به ازاء هر نفر شتر (ترکیبی از گروه های سنی و جنسی متفاوت) (بر حسب متر مربع)				نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)		
نیمه متمرکز (نیمه بسته)		متمرکز (بسته)				
غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)	غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)	تاسیسات اصلی	تاسیسات جانبی	
۸	۴	۸	۴			جایگاه نگهداری و پرورش
-	۱/۵	-	۱/۵			انبار خوراک
-	۱	-	۱			اتاق کارگری/نگهبانی/اداری
-	۰/۵	-	۰/۵			درمانگاه
-	۰/۵	-	۰/۵			قرنطینه
۸	۷/۵	۸	۷/۵	جمع کل زیربنا (متر مربع)		

ماده ۹ - زمین مورد نیاز:

حداقل مساحت زمین مورد نیاز برای احداث مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر (داشتی و یا پرواری) باید به نحوی در نظر گرفته شود که علاوه بر مساحت اختصاص یافته برای استقرار تاسیسات اصلی و جانبی مطابق جداول (۲) و (۳)، فضای کافی (معادل ۵۰ درصد زیربنا) جهت محوطه سازی، فضای سبز، راه های دسترسی پرسنل و نیز تردد خودروهایی که ورود آن ها به مرکز (واحد) اجتناب ناپذیر می باشد، در نظر گرفته شود.

تبصره ۱- حداقل مساحت زمین مورد نیاز برای احداث مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شترداشتی (شیری) مطابق جدول (۴) محاسبه و در نظر گرفته می شود.

تبصره ۲- حداقل مساحت زمین مورد نیاز برای احداث مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی) مطابق جدول (۵) محاسبه و در نظر گرفته می شود.

دستورالعمل اجرایی

مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر (بازنگری دوم)

جدول ۴: حداقل زمین مورد نیاز برای مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر (شیری)

مساحت مورد نیاز برای ۲۰ نفر شتر مولد (بر حسب متر مربع)				ترکیب گله (نفر)	ترکیب گله (درصد)	نگهداری و پرورش شتر (شیری)	
نیمه متمرکز (نیمه بسته)		متمرکز (بسته)					
غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)	غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)				
۱۸۰	۱۲۰	۲۴۰	۱۲۰	۲۰	۵۰	شتر ماده مولد (اروانه)	تاسیسات اصلی
۹	۶	۱۲	۶	۱	۱	شتر نر مولد (لوک)	
۱۸	۱۲	۲۴	۱۲	۶	۱۵	بچه شتر ماده کمتر از یک سال	
۱۸	۱۲	۲۴	۱۲	۶	۱۵	بچه شتر نر کمتر از یک سال	
۴۲	۲۸	۵۶	۲۸	۷	۱۹	شتر ماده یک تا چهار ساله	
-	-	-	-	-	-	شتر نر یک تا چهار ساله ×	
۳۰	۴۰	۳۰	۴۰	-	-	شیردوشی/انتظار دوشش/نگهداری شیر	تاسیسات جانبی
-	۱۰	-	۱۰	-	-	زایشگاه	
-	۲۰	-	۳۰	-	-	انبار خوراک	
-	۳۰	-	۳۰	-	-	اتاق کارگری/نگهبانی/اداری	
-	۱۰	-	۱۰	-	-	درمانگاه	
-	۱۰	-	۱۰	-	-	قرنطینه	
۲۳۷	۲۹۸	۳۸۶	۳۰۸	جمع زیربنا (متر مربع)			
۱۶۵		۱۷۱		فضای دسترسی			
۷۰۰		۸۶۵		جمع کل			
× عدم نگهداری نرهای یک تا چهار ساله (در صورت نگهداری شتر نر یک تا چهار ساله، فضای مورد نیاز، به جدول فوق اضافه می شود).							

دستورالعمل اجرایی

مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر (بازنگری دوم)

جدول ۵: حداقل زمین مورد نیاز برای مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)

مساحت زمین مورد نیاز برای ۲۰ نفر شتر (ترکیبی از گروه های سنی و جنسی متفاوت) (بر حسب متر مربع)				نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)	
نیمه متمرکز (نیمه بسته)		متمرکز (بسته)			
غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)	غیر مسقف (بهاربند)	مسقف (سایبان)		
۱۶۰	۸۰	۱۶۰	۸۰	جایگاه نگهداری و پرورش	تاسیسات اصلی
-	۳۰	-	۳۰	انبار خوراک	تاسیسات جانبی
-	۲۰	-	۲۰	اتاق کارگری/نگهبانی/اداری	
-	۱۰	-	۱۰	درمانگاه	
-	۱۰	-	۱۰	قرنطینه	
۱۶۰	۱۵۰	۱۶۰	۱۵۰	جمع زیربنا (متر مربع)	
۷۰		۷۰		فضای دسترسی	
۳۸۰		۳۸۰		جمع کل (متر مربع)	

تبصره - فضای در نظر گرفته شده برای تاسیسات جانبی در جداول فوق برای نگهداری و پرورش شتر تا ظرفیت ۲۰ نفر در نظر گرفته شده و برای مراکز (واحدهای) با ظرفیت بیش از ۲۰ نفر به ازای هر ۲۰ نفر شتر اضافی، فضای در نظر گرفته شده برای درمانگاه و قرنطینه؛ ۱۵ درصد و برای دفتر اداری، کارگری و نگهبانی؛ ۳۰ درصد افزایش می یابد. سایر تاسیسات باید به نسبت ظرفیت، افزایش داده شود. در ضمن میزان شیردوشی از ۲۰ تا ۱۰۰ نفر به میزان ۵۰ درصد و از ۱۰۰ نفر به بالا به میزان ۱۵ درصد اضافه می گردد.

ماده ۱۰ - آب:

امکان دسترسی مرکز (واحد) به منابع آبی کافی و مناسب فراهم باشد.
تبصره - میزان آب شرب مورد نیاز براساس شیوه پرورش، نوع خوراک مصرفی (خشک یا علوفه تازه)، دمای محیط، وزن و سن دام، فیزیولوژیک و فعالیت حیوان متغیر بوده ولی در مجموع نیاز آبی یک مرکز نگهداری و پرورش شتر برای موارد متابولیکی، دفع ادرار، مدفوع و تعریق، تولید شیر و نظافت مرکز محاسبه و در مجموع به ازاء هر نفر شتر داشتی (شیری)، حداقل ۶۰ لیتر و به ازاء هر نفر شتر پرواری (گوشتی) ۴۰، حداقل لیتر در هر شبانه روز، در نظر گرفته می شود.

دستورالعمل اجرایی

مقررات، ضوابط فنی و بهداشتی مراکز (واحدهای) نگهداری و پرورش شتر (بازنگری دوم)

ماده ۱۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی تاسیس و بهره برداری مرکز (واحد) نگهداری و پرورش شتر، جهت تامین علوفه و مراتع مورد نیاز، باید:

۱-۱۱- در خصوص نگهداری و پرورش شتر داشتی (شیری)؛ نسبت به ارائه اسناد مالکیت اراضی مرتعی یا زراعی یا ارائه قرارداد اجاره رسمی (محضری) اراضی کشت علوفه (داخلی و یا فرا سرزمینی) و یا بهره برداری مراتع حداقل به مدت ۱۰ سال، به میزان یک هکتار به ازاء هر ۷ نفر شتر مولد (با تایید سازمان جهاد کشاورزی استان)، اقدام نمایند.

۲-۱۱- در خصوص نگهداری و پرورش شتر پرواری (گوشتی)؛ نسبت به ارائه اسناد مالکیت اراضی زراعی یا ارائه قرارداد اجاره رسمی (محضری) اراضی کشت علوفه (داخلی و یا فرا سرزمینی) حداقل به مدت ۱۰ سال، به میزان یک هکتار به ازاء هر ۱۰ نفر شتر (با تایید سازمان جهاد کشاورزی استان)، اقدام نمایند.

ماده ۱۲- این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۷ تبصره تدوین و از زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

